

ТАЈНЕ СТАРИХ МАЈСТОРА

- *Како се Кикинда прочула у свету уметности захваљујући глини* ● *Примена »специјалног рецепта«*

ПРИРОДА је Кикинди подарила глину по којој се овај град прочуо, јер ову сировину користи овдашња индустрија грађевинског материјала «Тоза Марковић» за производњу црепа, цигле и керамичких плочица. То је производне традиција дуга 12 деценија. А сада се Кикинда прочула и у свету културе захваљујући глини. О чему је, заправо, реч? Размишљајући о уметничкој употреби глине, млади кикиндски вајар Слободан Којић дошао је на идеју да би од ње могле да се праве велике скулптуре, које би се применом »специјалног рецепта« могле тако направити да одолевају свакаким временским приликама и да буду изложене у отвореном простору. С приличном дозом резерве прихваћена је његова замисао у Кикинди. Он је би упоран, и сада, после четири године од првог вајарског симпозијума у Кикинди, сви кажу: успео је. То ће, нема сумње, потврдити и овогодишњи (једномесечни) сусрет вајара, који се под називом «Тера 86» управо одржава у Кикинди.

Нешто ново, нешто старо

Реч је о оригиналним вајарским сусретима, о скулпторским остварењима у техници теракоте, о васкрсавању технологије примењиване још у далеком времену Етрураца, о изузетном културном догађају, који, ето, може да се одигра и у «мањој средини», из које се, по већ некој устаљеној пракси, теже пробија нешто ново поготово се некако с посебном резервом прихвата ако је у питању култура. А то што се догађа у овом севернобанатском граду заиста је значајно ново не само за културни живот

Кикинде, већ овај вајарски симпозијум, како то оцењују и они за које кажемо да су компетентни, представља јединствен подухват у Европи, а можда и свету.

— У савременој уметности нема оваквих покушаја. Археологија и историја уметности казују о скулптурама печеним од глине, о етрурским саркофазима, војницима — скулптурама (ископине у Кини). Могу слободно рећи да смо ми у Кикинди савладали тајну сушења и печења скулптура намењених отвореном простору, а то је оно главно у овом послу. Имамо рецепт који је испробан. Успели смо. Ово је прилика да се каже да је овај подухват успео захваљујући томе што има право «домаћина, ИГМ «Тоза Марковић» — каже вајар Слободан Којић.

Уметници у фабричкој хали

Може се, без икаквог претеривања, казати да овај пример говори о правој сарадњи између удруженог рада и културе. «Тоза» је свој стари фабрички погон претворио у вајарски атеље, прилагодио га симпозијуму вајара, један број својих одабраних људи активно укључио у стваралачки вајарски подухват, исказао разумевање и пружио материјалну подршку.

Сваки учесник овог вајарског симпозијума, који је за њих прави уметнички изазов, оставља кикиндској галерији по један мањи, примерак скулптуре, а оне великог формата намењене су градском тргу и парковима. То ће овом граду на северу Баната дати јединствено обележје.

(Рајо Поповић — «Политика»)